Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0248

Polarizācija un represiju pieaugums Serbijā gadu pēc Novisadas traģēdijas

Eiropas Parlamenta 2025. gada 22. oktobra rezolūcija par polarizāciju un represiju pieaugumu Serbijā gadu pēc Novisadas traģēdijas (2025/2917(RSP))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un jo īpaši tā 2. un 6. pantu,

– ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Serbiju, jo īpaši 2024. gada 8. februāra rezolūciju par stāvokli Serbijā pēc vēlēšanām[1], 2025. gada 7. maija rezolūciju par Komisijas 2023. gada un 2024. gada ziņojumiem par Serbiju[2],

– ņemot vērā Komisijas dienestu 2024. gada 30. oktobra darba dokumentu "2024. gada ziņojums par Serbiju" (SWD(2024)0695), kas pievienots Komisijas 2024. gada 30. oktobra paziņojumam "2024. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku" (COM(2024)0690),

– ņemot vērā ES iepriekšējos paziņojumus par Serbiju, jo īpaši paplašināšanās komisāres *Marta Kos* 2025. gada 5. februāra atklāto vēstuli par Serbiju un viņas vēlāko Serbijas apmeklējumu 2025. gada aprīlī,

– ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2025. gada 29. aprīlī noteikto pagaidu pasākumu, kurā sniegti norādījumi Serbijas iestādēm novērst sonisko ierīču izmantošana pūļa kontrolei,

– ņemot vērā vairāku ANO īpašo referentu 2025. gada 4. augusta paziņojumu, kurā nosodītas Serbijas valdības vardarbīgās represijas pret miermīlīgiem protestētājiem,

– ņemot vērā daudzos ziņojumus un paziņojumus, ko sniegušas vietējās

---

1 OV C, C/2024/6339, 7.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6339/oj.
2 Pieņemtie teksti, P10_TA(2025)0093.

un starptautiskās cilvēktiesību organizācijas, neatkarīgie mediji un pilsoniskās sabiedrības grupas, kuri dokumentējuši sistēmiskos pārkāpumus Serbijā,

– ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu,

– ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

– ņemot vērā Serbijas 2009. gada 22. decembrī iesniegto pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā,

– ņemot vērā Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Serbijas Republiku, no otras puses[3], kas stājās spēkā 2013. gada 1. septembrī,

– ņemot vērā Eiropadomes prezidentvalsts 2006. gada decembra secinājumus, Padomes 2020. gada marta secinājumus un Eiropadomes prezidentvalsts secinājumus, kas pieņemti 1993. gada 21. un 22. jūnijā Kopenhāgenā un pazīstami arī kā Kopenhāgenas kritēriji,

– ņemot vērā Komisijas 2011. gada 12. oktobra paziņojumu “Komisijas atzinums par Serbijas pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā” (COM(2011)0668), Eiropadomes 2012. gada 1. marta lēmumu piešķirt Serbijai kandidātvalsts statusu un Eiropadomes 2013. gada 27. un 28. jūnija lēmumu sākt sarunas ar Serbiju par pievienošanos ES,

– ņemot vērā 2003. gada 31. oktobrī pieņemto Apvienoto Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvenciju (*UNCAC*), ko ir parakstījusi arī Serbija,

– ņemot vērā Reglamenta 136. panta 2. un 4. punktu,

A. tā kā 2024. gada 1. novembrī Serbijā sabruka Novisadas dzelzceļa stacijas betona nojume, nogalinot 16 cilvēkus un ievainojot vairākus citus; tā kā gadu pēc traģēdijas izmeklēšana nav pavirzījusies uz priekšu;

B. tā kā Ķīnas klātbūtne un ietekme Serbijā pēdējos gados ir ievērojami palielinājusies — tā ir veikusi liela mēroga investīcijas infrastruktūrā, kas rada bažas par pārredzamību, ES standartu ievērošanu un atbilstību vides prasībām; tā kā stacijas projekts bija daļa no Belgradas-Budapeštas ātrgaitas dzelzceļa līnijas un to saskaņā ar Serbijas un Ķīnas starpvaldību nolīgumu, kas neietilpa ES parastā

---

3 OV L 278, 18.10.2013., 16. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.

publiskā iepirkuma tiesiskā regulējuma darbības jomā[4], īstenoja divi Ķīnas uzņēmumi; tā kā Komisija savā 2024. gada ziņojumā par Serbiju jau brīdināja par to, ka ar šādiem nolīgumiem tiek apieti iepirkuma noteikumi; tā kā 2025. gada martā Eiropas Prokuratūra sāka izmeklēšanu par Novisadas dzelzceļa stacijas atjaunošanai piešķirto ES līdzekļu iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu;

C. tā kā nojumes sabrukums izraisīja vēl nepieredzētus valsts mēroga studentu protestus, kuros viņi pieprasīja taisnīgumu, institucionālo pārskatatbildību, pārredzamību, ārkārtas vēlēšanas, vēlēšanu integritāti, pilsonisko brīvību ievērošanu, varas dalīšanu, mediju brīvību, sistēmiskas korupcijas izbeigšanu un investīcijas izglītībā; tā kā pēc tam protesti izplatījās visā Serbijas sabiedrībā;

D. tā kā laikā no 2025. gada februāra līdz septembra beigām norisinājās vairāk nekā 10 700 protestu vairāk nekā 630 kopienās un 1200 vietējo kopienu asamblejās, tostarp lielākā demonstrācija Serbijas vēsturē 2025. gada 15. martā un otrā lielākā demonstrācija 2025. gada 28. jūnijā, tiem kļūstot par pēdējo desmitgažu laikā lielāko tautas kustību;

E. tā kā studentu kustības organizētie protesti lielākoties ir bijuši miermīlīgi, lai gan diemžēl 2025. gada vasarā notika daži vardarbīgi incidenti;

F. tā kā ir bijuši atsevišķi gadījumi, kad masu protestos tika izstādīti radikāli simboli un izmantota ekstrēma nacionālistiska, prokrieviska un šovinistiska retorika, ko būtiski kritizēja gan ārvalstis, gan pašas Serbijas iedzīvotāji;

G. tā kā iepriekšējās vēlēšanas, kurās tika izdarīts spiediens uz vēlētājiem, notika vēlētāju balsu pirkšana un organizēta balsošana Serbijā un no ārvalstīm, notika netaisnīgos apstākļos un prezidenta un valdošās partijas sistēmiskās priekšrocības kopumā apdraudēja vēlēšanu procesu; tā kā neatkarīgie novērotāji ziņoja, ka nesen notikušās pašvaldību vēlēšanas Zaječarā un Kosjeričā nebija ne brīvas, ne godīgas;

H. tā kā Serbijas iestādes ir izmantojušas vardarbību pret politiskajiem oponentiem un pārmērīgu spēku pret demonstrantiem visā valstī; tā kā 2025. gada sākumā represijas bija sasniegušas jaunu eskalācijas līmeni;

I. tā kā 2025. gada martā Serbijas vēsturē lielāko protestu laikā protestētājiem uzbruka ar sonisku ieroci, kā ziņo neatkarīgi avoti, un tas radīja nopietnas bažas par spēka lietošanas samērīgumu un likumību; tā kā iestādes šo faktu oficiāli noliedz, tomēr cilvēktiesību

---

[4] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

organizācijas ir apkopojušas liecības no 3400 dalībniekiem, kuri piedzīvoja šo incidentu; tā kā Serbijas valdība uzaicināja Krievijas Federālo drošības dienestu (FSB) izmeklēt šo incidentu; tā kā incidenta oficiālā izmeklēšana, kuras laikā ir ievāktas vairāk nekā 170 liecības, joprojām ir agrīnā posmā bez apsūdzībām;

J. tā kā kopš 2024. gada beigām protesti tiek apspiesti ar represijām, tostarp piekaušanu, patvaļīgām aizturēšanām, asaru gāzes izmantošanu, politiski motivētām aizturēšanām, deportācijām un masveida novērošanu; tā kā ir reģistrēti vairāk nekā 1028 aizturēšanas gadījumi un vismaz 340 vardarbīgi incidenti, no kuriem daži ir radījuši smagus ievainojumus un kuri skāruši vidusskolēnus, savukārt neatkarīgi novērotāji uzsver, ka šis skaitlis var būt lielāks;

K. tā kā kopš 2025. gada augusta vardarbība ir vēl vairāk pastiprinājusies, tostarp policijas brutalitāte, spīdzināšana un seksuāla vardarbība pret studentiem, policijas aizsardzības dienesta (JZO) izteikti draudi, politiski motivētas kriminālvajāšanas, ko veic Augstākā prokuratūra, un valdību atbalstošu mediju īstenotas nomelnošanas kampaņas;

L. tā kā drošības aģentūras ir nelikumīgi ierakstījušas un pārraidījušas privātas sarunas, no kurām dažas pēc tam tika izmantotas, lai apsūdzētu studentus un aktīvistus par uzbrukumu gatavošanu Serbijas konstitucionālajai kārtībai un drošībai, savukārt Kobras elites militārā vienība tika norīkota, lai reaģētu uz vietējām sadursmēm, pat vienā gadījumā izšaujot kaujas munīciju;

M. tā kā policija vardarbīgu pretdemonstrāciju laikā pasargāja valdību atbalstošus pūļus un iepriekš notiesātus noziedzniekus, savukārt opozīcijas pārstāvjus, studentus un Serbijas parlamenta deputātus piekāva un nolaupīja policisti civilajās drēbēs;

N. tā kā laikposmā no 2025. gada jūlija līdz augustam Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs un ANO Augstā cilvēktiesību komisāra birojs mudināja Serbijas iestādes ievērot savaldību, apturēt studentu kustības apspiešanu un ievērot cilvēktiesības un akadēmisko brīvību;

O. tā kā pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir paudušas bažas par ierosināto likumprojektu, kas paredz grozījumus Krimināl kodeksā, Kriminālprocesa kodeksā un 2005. gada Likumā par nepilngadīgo likumpārkāpējiem un nepilngadīgo krimināltiesisko aizsardzību, ar kuriem ievieš jaunus nodarījumus un bargākus sodus, kas varētu nesamērīgi ierobežot vārda un pulcēšanās brīvību; tā kā šādi noteikumi var paredzēt krimināl atbildību par miermīlīgiem protestiem vai parastu pilsonisku rīcību, kas neapdraud sabiedrības drošību vai konstitucionālo kārtību;

P. tā kā prezidents A. Vučičs, kuram saskaņā ar Serbijas konstitūciju nav oficiālas varas attiecībā uz policijas darbu, ir nosaucis protestus par “krāsaino revolūciju”, ko organizē un finansē Rietumu valstu

ārvalstu slepenie dienesti, un to ir paziņojis valdību atbalstošos medijos; tā kā Krievijas Ārvalstu izlūkošanas dienests (SVR) ir atbalstījis šo naratīvu un apsūdzējis ES “graujošu darbību” veikšanā ar mērķi veicināt protestus, lai izraisītu “krāsaino revolūciju”; tā kā ir uzbrukts vai liegta aizsardzība vairākiem žurnālistiem laikā, kad tie sniedza reportāžas par protestiem;

Q. tā kā prezidents A. Vučičs ir lietojis arī dehumanizējošus izteicienus pret ES politiķiem, tostarp Eiropas Parlamenta deputātiem, kas ir pauduši atbalstu protestētājiem;

R. tā kā valdība un valdošā elite ir normalizējušas represijas, apžēlojot valdības atbalstītāju īstenotos vardarbīgos uzbrukumus, apturot sabiedrisko transportu, lai bloķētu protestus, izraidot ārvalstu pilsoņus politisku motīvu dēļ un atbalstot valdību atbalstošu demonstrantu īstenotu Belgradas centrālās daļas okupāciju;

S. tā kā vairāk nekā 150 prokrieviski noskaņotiem ārvalstu valstspiederīgajiem Serbijā tika nodrošināta šaušanas apmācība ar mērķi izraisīt nemierus pirms Moldovas 2025. gada parlamenta vēlēšanām; tā kā šā noziedzīgā nodarījuma izdarītāji, no kuriem viens bija saistīts ar augsta ranga Serbijas amatpersonu, tika aizturēti tikai pēc plaši izskanējušas reakcijas medijos; tā kā Serbijas valdība tieši iejaucās 2025. gada parlamenta vēlēšanās Kosovā;

T. tā kā Serbijas valstspiederīgo grupa, kuru vēlāk pēc ārvalstu iestāžu pieprasījuma aizturēja Serbijas tiesībaizsardzības iestādes, ir pastrādājusi naida noziegumus pret dažādām etniskajām un reliģiskajām grupām Francijā un Vācijā ar nolūku iebiedēt un musināt uz vardarbību;

U. tā kā Serbijas iestādes ir atkārtoti paziņojušas, ka Serbija joprojām ir apņēmības pilna pievienoties ES un īstenot nepieciešamās reformas, tomēr progresa temps tādās svarīgās jomās kā tiesiskums, mediju brīvība, tiesu iestāžu neatkarība un cīņa pret korupciju ir drīzāk samazinājies;

V. tā kā Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena 2025. gada 15. oktobrī apmeklēja Serbiju,

W. tā kā 2025. gada jūnijā Komisija paziņoja par uzņēmuma “Rio Tinto” vadītā Jadaras litija un bora ieguves projekta iekļaušanu trešo valstu stratēģisko projektu sarakstā saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1252[5];

1. gandrīz gadu pēc traģēdijas piemin 16 cilvēkus, kuri 2024. gada

---

5 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1252 (2024. gada 11. aprīlis), ar ko izveido satvaru tam, kā nodrošināt drošu un ilgtspējīgu apgādi ar kritiski svarīgām izejvielām, un groza Regulas (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 un (ES) 2019/1020 (OV L, 2024/1252, 3.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

1. novembrī zaudēja dzīvību zem Novisadas dzelzceļa stacijas sabrukušās nojumes, un pauž solidaritāti ar traumas guvušajām personām; atkārtoti aicina pēc iestāžu veiktās izmeklēšanas veikt pilnīgu un pārredzamu tiesvedību, lai vainīgos sauktu pie atbildības, ievērojot tiesiskumu; prasa veikt konstrukcijas bojājuma neatkarīgu tehnisko pārbaudi, visaptveroši pārskatīt būvniecības atļaujas un uzraudzības procedūras un pilnībā novērtēt iespējamo korupciju vai nolaidību; mudina Serbijas iestādes garantēt cietušo ģimenēm efektīvu tiesu iestāžu pieejamību un pienācīgu kompensāciju; uzsver, ka ir plašāk jāizpēta, cik lielā mērā korupcija ir pazemājusi drošības standartus un veicinājusi šo traģēdiju;

2. atbalsta Serbijas studentu un iedzīvotāju tiesības uz miermīlīgiem protestiem, kuros viņi aicina īstenot pārskatatbildību un demokrātiskas reformas, kas ir tieši saistītas ar tiesiskumu un ko ES sagaida no Serbijas; uzsver, cik liela nozīme Serbijas virzībā uz Eiropu ir pilsoniskajai drosmei, radošumam, apņēmībai nepieļaut vardarbību un jauniešu iesaistei; norāda, ka Serbijas studenti ir iekļauti 2025. gada Saharova balvas par domas brīvību finālistu sarakstā; atbalsta patiesus mēģinājumus veidot dialogu par to, kā valdība var apmierināt studentu prasības; pauž nopietnas bažas par to, ka stāvoklis Serbijā joprojām ir saspringts un valda polarizācija, kas var viegli novest pie vardarbības, un tas ir tiešs rezultāts naida runai, vardarbības veicināšanai, pret oponentiem vērstām nomelnošanas kampaņām, pret ES vērstai/prokrieviskai propagandai, ko plaši izplata valdības kontrolēti mediji un arī valdības amatpersonas, kā arī oficiālās puses nespējai atzīt un samierināties ar Serbijas pagātni; aicina visus Serbijas politiskos un sociālos dalībniekus atturēties no šādas retorikas un veicināt savstarpējas cieņas, demokrātiska dialoga un deeskalācijas gaisotni; mudina Serbijas valdību veicināt iekļaujošu politisko līdzdalību un garantēt visām politiskajām partijām un kandidātiem vienlīdzīgu piekļuvi medijiem; uzsver, ka ir svarīgi depolarizēt publisko diskursu un veicināt tādu politisko kultūru, kuras pamatā ir iecietība, kompromiss un cieņa pret demokrātijas institūcijām; aicina pilsonisko sabiedrību, medijus un izglītības iestādes aktīvi iesaistīties, lai novērstu sabiedrības šķelšanos un stiprinātu demokrātisko noturību;

3. pauž bažas par aizvien lielāku Serbijas politiskās polarizācijas līmeni; aicina visus Serbijas politiskos dalībniekus, pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus un attiecīgās ieinteresētās personas iesaistīties konstruktīvā dialogā bez ārēja spiediena vai iejaukšanās, lai samazinātu politisko un sociālo polarizāciju, veidotu uzticēšanos starp iestādēm un rastu risinājumu, kā valstij ilgtspējīgi virzīties uz priekšu; uzsver, ka Serbijas suverenitātei un politiskajai virzībai ir jāatspoguļo valsts iedzīvotāju vēlmes;

4. visstingrākajā veidā nosoda valsts ietekmētu vardarbību, iebiedēšanu un neselektīvas aizturēšanas, kas plašā mērogā tiek izmantotas pret miermīlīgiem protestētājiem, žurnālistiem, pilsoniskās sabiedrības

organizācijām un opozīcijas pārstāvjiem Serbijā; nosoda nomelnošanas kampaņas, mediju iebiedēšanu un personas datu ļaunprātīgu izmantošanu, lai diskreditētu protestētājus, un mudina Serbijas iestādes nodrošināt mediju brīvību; aicina augstākās amatpersonas izbeigt musinošu retoriku, kas kūda uz naidīgumu vai vardarbību; nosoda demonstrantu nelikumīgu novērošanu, piemēram, ar tādām sistēmām kā *Pegasus*, *Cellebrite* un *NoviSpy*; pauž īpašas bažas par tāldarbības akustisko ierīču izvietošanu un asaru gāzes plašu izmantošanu pret civiliedzīvotājiem; mudina pieņemt un īstenot skaidrus protokolus par likumīgām pūļa kontroles tehnoloģijām un neatkarīgiem uzraudzības mehānismiem; aicina Serbijas valdību pilnībā garantēt un ievērot savas tautas pulcēšanās tiesības un vārda brīvību saskaņā ar Serbijas konstitūciju, Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un Eiropas Cilvēktiesību konvenciju; turklāt nosoda visu veidu naida runu un naida kurināšanu, jo īpaši pret nacionālajām minoritātēm;

5. uzskata, ka Serbijas vadība ir politiski atbildīga par represiju pastiprināšanu, vardarbības normalizēšanu un demokrātisko iestāžu vājināšanu; pauž nožēlu par to, ka augstākās valsts amatpersonas aktīvi izplata sazvērestības teorijas par to, ka stacijas nojume ir sabrukusi sabotāžas vai teroristu uzbrukuma rezultātā; pauž bažas par to, ka valsts iestādes, tostarp tiesībaizsardzības un tiesu iestādes, nereaģē, lai atspēkotu šo nepamatotos apgalvojumus;

6. brīdina par krimināltiesību ļaunprātīgu izmantošanu ar mērķi apspiest pilsonisko līdzdalību; uzsver, ka grozījumi Kriminālkodeksā, Kriminālprocesa kodeksā un 2005. gada Likumā par nepilngadīgajiem likumpārkāpējiem un nepilngadīgo krimināltiesisko aizsardzību nedrīkst novest pie kriminālatbildības piemērošanas par miermīlīgu rīcību vai nevardarbīgām protesta izpausmēm; atgādina, ka samērīga kriminālsodu piemērošana ir tiesiskuma un Eiropas Cilvēktiesību konvencijā paredzēto Serbijas saistību stūrakmens;

7. pauž bažas par nelikumīgajiem arestiem, kas notika pirms 2025. gada 15. marta un 28. jūnija protestiem, pirms kuriem valdību atbalstoši mediji publicēja nopludinātus aizdomās turētu personu sarunu ierakstus; norāda, ka vairāki politiskie aktīvisti un opozīcijas partijas “Brīvā pilsoņu kustība” (*PSG*) biedri tika arestēti šo iemeslu dēļ un ka daži no viņiem joprojām atrodas mājas arestā vai trimdā; prasa viņus nekavējoties atbrīvot;

8. prasa steidzami, objektīvi un pārredzami izmeklēt visus apgalvojumus par nevajadzīgu un nesamērīgu spēka lietošanu, patvaļīgiem arestiem, aizturēšanu, spīdzināšanu, seksuālu vardarbību pret ieslodzītajiem, politiski motivētu kriminālvajāšanu un citiem smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem, tostarp aizturēto personu apspļaušanu un piekaušanu, verbālu pazemošanu un nāves draudu izteikšanu; aicina iestādes rūpīgi pārbaudīt apgalvojumus, ka šos pārkāpumus ir izdarījušas *JZO* augsta ranga amatpersonas, jo īpaši tās komandieris *Marko Kričak*; atkārtoti norāda, ka šīs darbības

varētu būt uzskatāmas par necilvēcīgu un pazemojošu izturēšanos, ko aizliedz starptautiskās tiesības un policijas protokoli;

9. pieņem zināšanai premjerministra *M. Vučević* atkāpšanos no amata, ko Nacionālā asambleja apstiprināja 2025. gada 19. martā, un to, ka pēc tam – 2025. gada 16. aprīlī – tika apstiprināta jauna valdība *Đuro Macut* vadībā;

10. norāda uz bijušo valdības ministru *Tomislav Momirović* un *Goran Vesić* arestēšanu 2025. gada augustā un tai sekojošo atbrīvošanu, pamatojoties uz apsūdzībām par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un aizdomām par kaitējumu Serbijas valsts budžetam vismaz 115 miljonu USD apmērā saistībā ar Belgradas–Budapeštas dzelzceļa līnijas atjaunošanu, tostarp Novisadas dzelzceļa stacijas nojumes sabrukšanu; pauž dziļu nožēlu par tiesvedības kavēšanu, ļaujot izvairīties no saukšanas pie atbildības par dzelzceļa stacijas nojumes sabrukšanu vainīgās personas; nosoda ar valdību atbalstošu kanālu starpniecību īstenotas nomelnošanas kampaņas pret tiesnešiem un prokuroriem, kuri strādā pie tā, lai nodrošinātu tiesiskumu;

11. stingri nosoda valdības īstenotās represijas pret izglītības un kultūras nozares darbiniekiem, kuri ir atbalstījuši protestus, tostarp atlaišanu no darba, algu samazināšanu, policijas klātbūtni universitāšu pilsētiņās un finansējuma atsaukšanu valsts universitātēm;

12. aicina Serbijas iestādes nekavējoties atjaunot finansējumu universitātēm; aicina kompetentās iestādes nodrošināt akadēmisko un pētniecības aprindu netraucētu līdzdalību ES finansētos projektos;

13. nosoda valdošās partijas biedru rīcību, organizējot nelikumīgu nometni Pionirski parkā pie prezidenta ēkas un vēlāk paplašinot to līdz laukumam Nacionālās asamblejas priekšā; pauž nopietnas bažas par daudzajiem ziņojumiem par to, ka valdošā partija ir mobilizējusi personas ar kriminālu pagātni, lai ierobežotu protestus, šiem cilvēkiem uzbrūkot protestētājiem ar pirotehniku un tādējādi vēl vairāk saasinot spriedzi, vardarbību un polarizāciju valstī; nosoda vēršanos pret nacionālajām minoritātēm, tostarp slovākiem Bački Petrovacā, rumāņiem, bulgāriem un horvātiem, un uz etnisko izcelsmi balstītu apvainojumu izteikšanu valdību atbalstošos medijos;

14. nosoda prezidenta patvaļīgi izmantotās apžēlošanas tiesības attiecībā uz personām, kas notiesātas vai apsūdzētas par vardarbību pret studentiem un citiem iedzīvotājiem, kuri piedalās miermīlīgos protestos, uzskatot, ka šādas darbības ir tieša iejaukšanās tiesu sistēmas darbībā un nopietni apdraud tiesiskumu;

15. aicina Serbijas iestādes nodrošināt visu to iedzīvotāju drošu atgriešanos, kuri ir pametuši valsti politisko represiju, iebiedēšanas vai iespējamas vajāšanas dēļ, un garantēt viņu pilnīgu aizsardzību un

reintegrāciju saskaņā ar tiesību aktiem un Serbijas starptautiskajām saistībām;

16. stingri nosoda to ES pilsoņu nelikumīgo apcietināšanu un izraidīšanu, kuri ir pauduši atbalstu studentiem, kas piedalās protestos, kā arī to, ka notiesāti kara noziedznieki publisko ES pilsoņu personas datus; pauž bažas par to, ka uz Serbijas robežas pieaug ES pilsoņu aizturēšanas gadījumu skaits;

17. visstingrākajā veidā nosoda Serbijas augstāko amatpersonu verbālos uzbrukumus EP deputātiem saistībā ar viņu dalību studentu protestos vai paziņojumiem saistībā ar šiem protestiem, kā spilgtāko piemēru šādai rīcībai norādot prezidenta *A. Vučić* agresīvo vēršanos pret Eiropas Parlamenta deputātiem no *Verts/ALE* grupas 2025. gada 5. septembrī;

18. nosoda Krievijas Federācijas atklāto iejaukšanos Serbijā notiekošajos protestos, izmantojot dezinformāciju, ko izplata tās amatpersonas, tostarp Vladimirs Putins, apgalvojot, ka protesti ir daļa no rietumu atbalstītās “krāsainās revolūcijas”; noraida visus Serbijas amatpersonu un valdību atbalstošo mediju apgalvojumus, ka ES un dažas tās dalībvalstis ir bijušas iesaistītas studentu protestu organizēšanā, lai panāktu „krāsaino revolūciju”; aicina Serbijas iestādes vērsties pret šādu ļaunprātīgu propagandu vietējos medijos, nevis piedalīties tās izplatīšanā; joprojām pauž bažas par nacionālistiskajiem vēstījumiem, ko izplata dažas protesta kustības aprindas; pauž nožēlu par to, ka joprojām tiek izmantoti nacionālistiski vēstījumi, piemēram, tādi jēdzieni kā “Lielserbija” un “serbu pasaule”, kurus iepriekš ir popularizējuši daži Serbijas valdības locekļi; atgādina, ka šādai retorikai nav vietas ES un Serbijas attiecībās un ka tā apdraud reģionālo stabilitāti;

19. ar bažām norāda, ka līdztekus notiekošajiem protestiem Serbijas valdība, iespējams, ir iesaistījusies sarunās ar uzņēmuma *United Media* īpašniekiem par to, lai vājinātu tam piederošos neatkarīgos medijus; brīdina, ka, ja šāda rīcība apstiprināsies, tas būs uzskatāms par nopietnu uzbrukumu jau apdraudētajam mediju plurālismam Serbijā; aicina Serbiju pieskaņoties ES politikai cīņā pret ārvalstu iejaukšanos un dezinformācijas kampaņām;

20. aicina nekavējoties un pilnībā īstenot visus Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja starptautisko vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumus, lai nodrošinātu brīvas un godīgas vēlēšanas Serbijā, jo īpaši ieteikumus, kas attiecas uz vēlētāju reģistra neatkarīgu revīziju, Elektronisko mediju regulatīvās iestādes (*REM*) padomes locekļu pārredzamu un plurālistisku iecelšanu un godīgas un vienlīdzīgas piekļuves ētera laikam nodrošināšanu sabiedriskajā raidorganizācijā *RTS* visiem politiskajiem dalībniekiem;

21. aicina Serbijas iestādes veikt pilnībā pārredzamu un visaptverošu

visu infrastruktūras objektu, tostarp dzelzceļa līnijas, kas stiepjas no Belgradas caur Novisadu līdz Ungārijas robežai, tehniskā drošuma pārbaudi, lai nodrošinātu to strukturālo integritāti, drošumu un atbilstību starptautiskajiem standartiem; mudina Serbijas iestādes nelaist ekspluatācijā nekādus infrastruktūras objektus, kam nav drošas un nepārtrauktas izmantošanas atļauju un sertifikātu, jo īpaši tādus objektus, kas atrodas starptautiskos un reģionāli nozīmīgos transporta koridoros;

22. mudina Serbiju stiprināt sadarbību ar Pretkorupcijas starpvalstu grupu (*GRECO*) un pilnībā īstenot *UNCAC* paredzētās saistības; prasa uzlabot pārredzamību attiecībā uz īpašumtiesībām un finansējumu infrastruktūras projektu publiskajā iepirkumā; uzsver, ka Serbijai, apstiprinot šādus projektus, ir jāievēro vides standarti un vietējo un nacionālo minoritāšu kopienu tiesības;

23. aicina Komisiju un dalībvalstis cieši uzraudzīt reformu īstenošanu ES pievienošanās procesa ietvaros, kā arī saskaņā ar reformu programmu, kas pieņemta saistībā ar Reformu un izaugsmes mehānismu; atzīst Serbijas progresu dažās jomās, tostarp ekonomikas izaugsmē, reģionālās infrastruktūras savienotībā un sadarbībā ar ES migrācijas pārvaldības un enerģētiskās drošības jomā; atzinīgi vērtē Serbijas dalību ES finansētos projektos Izaugsmes plāna Rietumbalkāniem un zaļās programmas ietvaros; mudina Serbiju turpināt īstenot reformas atbilstoši ES standartiem un atkārtoti apliecina ES gatavību atbalstīt Serbijas iedzīvotāju centienus ceļā uz demokrātisku, pārticīgu un eiropeisku nākotni;

24. uzsver ilgstošo apņemšanos attiecībā uz Serbijas Eiropas perspektīvu un turpmāko dalību ES, vienlaikus skaidri norādot, ka progress attiecībā uz pievienošanos ES ir atkarīgs no ES vērtību pilnīgas ievērošanas, patiesi uz nopelniem balstīta procesa un demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību ievērošanas, kā to paredz Kopenhāgenas kritēriji;

25. atkārtoti norāda, ka sarunas par Serbijas pievienošanos ES būtu jāturpina tikai tad, ja ir panākts izmērāms un noturīgs progress pamatjautājumu kopā, jo īpaši attiecībā uz tiesiskumu, cīņu pret korupciju un organizēto noziedzību, tiesu iestāžu neatkarību, mediju brīvību, valsts pārvaldes reformu un pilnīgu pieskaņošanos ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai (KĀDP) un sankcijām pret Krieviju; atgādina, ka Serbija joprojām būtiski atšķiras no citām Rietumbalkānu valstīm attiecībā uz pieskaņošanos KĀDP; uzsver, ka pakāpeniska pieskaņošanās KĀDP ir īpaši svarīga prasība visām ES kandidātvalstīm; aicina Serbijas iestādes veicināt uz faktiem balstītas un atklātas diskusijas par pievienošanos ES;

26. atkārtoti pauž stingru atbalstu Serbijas pilsoniskās sabiedrības organizācijām, cilvēktiesību aizstāvjiem un neatkarīgiem aktīvistiem, kas cenšas stiprināt demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības; aicina Komisiju nodrošināt pietiekamu un pieejamu finansējumu un

efektīvus aizsardzības mehānismus pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem; nosoda jebkāda veida pret nevalstiskajām organizācijām un aktīvistiem vērstu iebiedēšanu, vajāšanu vai administratīvu spiedienu; uzsver pilsoniskās sabiedrības būtisko lomu pārredzamības veicināšanā, demokrātisko standartu uzraudzībā un publisko iestāžu pārskatatbildības nodrošināšanā;

27. atbalsta ātru *ad hoc* ES faktu vākšanas misijas izvietošanu Serbijā, piedaloties Eiropas Parlamentam, lai uz vietas novērtētu demokrātijas stāvokli, notiekošos protestus, uzbrukumus demonstrantiem un represijas, kas vērstas pret studentiem, akadēmiskajām aprindām, pedagogiem un publiskā sektora darbiniekiem;

28. aicina augstākās ES amatpersonas atturēties no nepamatotu paziņojumu sniegšanas, kuros izteikta atzinība par reformu procesu Serbijā; atzinīgi vērtē to, ka Komisijas priekšsēdētāja nesenajā vizītē Serbijā apliecināja stingrāku nostāju, kas atspoguļo precīzāku Serbijas pamatproblēmu novērtējumu un valsts vājo sniegumu pamatreformu īstenošanā; norāda uz paziņoto vienošanos attiecībā uz vēlētāju reģistra un Elektronisko mediju regulatīvās iestādes padomes neatkarīgu pārbaudi, vienlaikus uzsverot, ka progress tiek novērtēts, pamatojoties uz reformu īstenošanu;

29. aicina Komisiju ES globālā cilvēktiesību sankciju režīma ietvaros sākt iniciatīvu par mērķorientētām individuālām sankcijām pret personām, kas ir atbildīgas par nopietniem tiesību aktu un cilvēktiesību pārkāpumiem Serbijā;

30. aicina ES dalībvalstis stiprināt apdraudēto personu aizsardzības pasākumus, tostarp izsniegt ārkārtas vīzas un nodrošināt pārcelšanas programmu pieejamību; mudina ES un dalībvalsts diplomātiskās pārstāvniecības cieši uzraudzīt visus notiekošos tiesas procesus, kas saistīti ar protestiem; mudina ES dalībvalstis saskaņoti reaģēt uz demokrātijas lejupslīdi Serbijā, tostarp apsverot iespēju noteikt mērķorientētas sankcijas pret personām, kas ir atbildīgas par nopietniem tiesību aktu un cilvēktiesību pārkāpumiem Serbijā;

31. aicina visas valstis, kas plāno piedalīties gaidāmajā tirdzniecības izstādē “Expo 2027” Serbijā, ņemt vērā nopietnās bažas un pierādījumus par plaši izplatīto korupciju, kas saistīta ar valdošās varas aprindām, kā arī ziņojumus par neatbilstību būvniecības pamatstandartiem un juridiskajām prasībām izstādes organizēšanā un būvniecībā;

32. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Eiropadomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Serbijas prezidentam, valdībai un Nacionālajai asamblejai, EDSO Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību birojam, EDSO Parlamentārajai asamblejai un Eiropas Padomes

Parlamentārajai asamblejai.